Från:
Skickat: Fri, 17 Oct 2025 08:26:38 +0100
Till: registrator.rlk@regionstockholm.se
Ämne: RS 2025-0095 Svar på remiss: Granskning av förslag till ny regional utvecklingsplan för Stockholmsregionen
Bilagor: Protokollsutdrag Kommunstyrelsen 2025-10-13 § 157.docx, Särskilt yttrande (SD) KS 2025-10-13 §157 Regional ÖP.pdf, Eget förslag (C) KS 2025-10-13 § 157 Regional ÖP.pdf, Tjänsteskrivelse Svar på remiss granskning av förslag till ny RUFS.docx, Bilaga 3 - Synpunkter på regionplanens kartunderlag.docx, Södertörnsgemensamt yttrande RUFS Granskning .pdf, Södertörnsgemensamt yttrande RUFS Granskning .pdf
Categories: A

Hej,

Bifogat finns beslut från kommunstyrelsen i Haninge kommun2025-10-13 § 157 Svar på remiss: Granskning av förslag till ny regional utvecklingsplan för Stockholmsregionen.

Vid frågor är du välkommen att återkomma till mig!

Med vänliga hälsningar,

Kanslienheten
Haninge kommun

Aktuella handlingar för ärende KS-2025-00428, Remiss: Granskning av förslag till ny regional utvecklingsplan för Stockholmsregionen bifogas detta e-postmeddelande

Dnr KS-2025-00428

§ 157 Svar på remiss om granskning av förslag till ny regional utvecklingsplan för Stockholmsregionen

Beslut

Kommunstyrelsen beslutar följande

1. Det södertörnsgemensamma yttrandet tillsammans med kommunstyrelseförvaltningens kompletterande synpunkter antas som Haninge kommuns remissvar.

Sammanfattning

Haninge kommun har tagit emot en remiss angående granskning av förslag till ny regional utvecklingsplan för Stockholmsregionen (RUFS). Södertörnskommunerna har formulerat ett gemensamt remissvar, och Haninge kommun kompletterar det gemensamma yttrandet i ett eget yttrande. Kommunstyrelseförvaltningen föreslår att kommunstyrelsen tillstyrker Södertörnskommunernas gemensamma yttrande.

I Haninge kommuns eget yttrande betonas vikten av att regionplanen tydliggör behovet av investeringar som främjar kommunens tillväxt, särskilt i den regionala stadskärnan och genomförandet av Tvärförbindelse Södertörn. Kommunstyrelseförvaltningen anser att regionplanen bör fokusera på regionala och mellankommunala frågor, samt att fortsatt samverkan har ett tydligt fokus på utvecklingen i den regionala stadskärnan.

Deltar inte i beslut

Kent Svensson (SD) deltar inte i beslutet.

Yrkanden

Petri Salonen (C) föreslår att kommunstyrelsen beslutar enligt eget förslag från Centerpartiet (bilaga).

Martin Strömvall (KD) föreslår att kommunstyrelsen beslutar enligt kommunledningens förslag.

Beslutsgång

Ordföranden konstaterar att det finns två förslag till beslut:

Förslag om att besluta enligt kommunledningens förslag

Förslag om att besluta enligt Centerpartiets förslag

Ordföranden ställer förslagen mot varandra och finner att kommunstyrelsen beslutar enligt kommunledningens förslag.

Reservationer

Petri Salonen (C) reserverar sig mot beslutet.

Särskilda yttranden

Kent Svensson (SD) lämnar ett särskilt yttrande (bilaga).

Beslutsunderlag

- Tjänsteskrivelse, Svar på remiss om granskning av förslag till ny regional utvecklingsplan för Stockholmsregionen

- Bilaga 1, Södertörns gemensamt yttrande RUFS granskning

- Bilaga 2, Regional utvecklingsplan för Stockholmsregionen – granskningshandling

- Bilaga 3, Synpunkter på regionplanens kartunderlag

Beslutet ska skickas till

Region Stockholm, för åtgärd

Stadsbyggnadsnämnden, för kännedom

Särskilt yttrande i kommunstyrelsen 2025-10-13

§ 157 Svar på remiss om granskning av förslag till ny regional översiktsplan för Stockholmsregionen

Sverigedemokraterna ställer sig kritiska till inriktningen i förslaget till Regional utvecklingsplan för Stockholmsregionen (RUFS 2060). Planen framstår i stora delar som en fortsättning på den föregående RUFS 2050, utan att tillräckligt beakta vare sig det nya säkerhetspolitiska läget eller de stora förändringar som krävs i fråga om energiförsörjning och infrastruktur.

Vi menar att RUFS 2060 måste genomgå en genomgripande omställning på flera punkter:

1. Från spår till väg – ett nytt trafikperspektiv

Den regionala planeringen måste i betydligt större utsträckning inriktas på vägnätet, som under lång tid har försummats till förmån för spårbunden trafik. För att Stockholm och Södertörn ska kunna fungera som sammanhängande arbets- och boenderegion krävs att vägnätets kapacitet byggs ut, underhålls och moderniseras.

Spårbunden trafik kan vara en del av helheten, men får inte längre styra hela regionplaneringen. Särskilt på Södertörn, där befolkningstillväxt och pendling kräver flexibilitet, är investeringar i vägar, kollektivtrafik på väg, och ny teknik avgörande. Projekt som Tvärförbindelse Södertörn och Östlig förbindelse måste ges högsta prioritet.

2. Kritisk infrastruktur – energiförsörjning och redundans

En ny RUFS måste innehålla en konkret strategi för elförsörjning och nätkapacitet. Det är i dag oacceptabelt att regionens utveckling begränsas av bristande elnät och otillräcklig redundans. Elektrifieringen av både kollektivtrafik, industri och privatfordon kräver att elnätet förstärks på ett sätt som RUFS 2050 inte förutsåg.

Samma brister gäller även andra delar av den kritiska infrastrukturen – vattenförsörjning, datakommunikation och reservsystem – vilka inte kan lämnas åt slumpen i en tid av ökade säkerhetsutmaningar.

3. Det nya säkerhetsläget kräver ett nytt tänkande

Rysslands anfallskrig mot Ukraina och det förändrade globala läget innebär att även regional planering måste bygga på resiliens och beredskap. Vägar, elnät, vatten och livsmedelsförsörjning måste kunna fungera även under störda förhållanden. En regionplan som inte tar höjd för detta är redan föråldrad innan den antas.

Vi efterlyser därför en fullständig säkerhetsgenomlysning av RUFS 2060, där samtliga planeringsområden granskas utifrån robusthet och försörjningssäkerhet.

Sammanfattningsvis menar Sverigedemokraterna att RUFS 2060 behöver en rejäl genomsyn och omprioritering för att möta framtidens krav.

Den nuvarande inriktningen speglar ett gammalt trafik- och planeringsideal som inte längre är relevant i en modern, tekniskt avancerad och säkerhetsmedveten tid.

Kent Svensson (SD)

EGET FÖRSLAG

157 Svar på remiss om granskning av förslag till ny regional utvecklingsplan för Stockholmsregionen

Centerpartiet delar inte kommunledningens uppfattning om området mellan Handen, Jordbro och Albyberg gällande grönstruktur i plankartan. Kommunledningen pekar på deras intention att i kommande planering utreda om det är lämpligt med bebyggelseutveckling i området.

Kommunledningen föreslår i förslag till ny översiktsplan för Haninge kommun att det viktiga svaga gröna sambandet som nämns ovan ska tas i anspråk för bebyggelse. Området inkluderar en så kallad grön värdekärna och flera viktiga våtmarker. Centerpartiet anser att området bör bevaras och göras till naturreservat. Det finns en gammal utdikad åkermark norr om Albyberg som med fördel kan restaureras och återställas till våtmark. Det skulle ytterligare bidra till naturvärdena i detta område.

Med anledning av ovan föreslår jag kommunstyrelsen besluta:

att det gröna sambandet i området mellan Handen, Jordbro och Albyberg ska kvarstå och stycke 2.1 i Synpunkter på regionplanens kartunderlag ska utgå från Haninge kommuns remissvar.

Handen den 13 oktober 2025

Petri Salonen (C)

Haninge kommun

	Dokumenttyp		Sida
Kommunstyrelsen	Tjänsteskrivelse		1 (3)
Avdelning/Enhet Ledning KSF	Datum 2025-08-05	Diarienummer KS-2025-00428	
Handläggare			

Svar på remiss om granskning av förslag till ny regional utvecklingsplan för Stockholmsregionen

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen beslutar följande

1. Det södertörnsgemensamma yttrandet tillsammans med kommunstyrelseförvaltningens kompletterande synpunkter antas som Haninge kommuns remissvar.

Sammanfattning av ärendet

Haninge kommun har tagit emot en remiss angående granskning av förslag till ny regional utvecklingsplan för Stockholmsregionen (RUFS). Södertörnskommunerna har formulerat ett gemensamt remissvar, och Haninge kommun kompletterar det gemensamma yttrandet i ett eget yttrande. Kommunstyrelseförvaltningen föreslår att kommunstyrelsen tillstyrker Södertörnskommunernas gemensamma yttrande.

I Haninge kommuns eget yttrande betonas vikten av att regionplanen tydliggör behovet av investeringar som främjar kommunens tillväxt, särskilt i den regionala stadskärnan och genomförandet av Tvärförbindelse Södertörn. Kommunstyrelseförvaltningen anser att regionplanen bör fokusera på regionala och mellankommunala frågor, samt att fortsatt samverkan har ett tydligt fokus på utvecklingen i den regionala stadskärnan.

Ärendet

Haninge kommun har tagit emot en remiss från Region Stockholm angående granskning av förslag till ny regional utvecklingsplan för Stockholmsregionen (RUFS 2060). Haninge kommuns yttrande ska delges Region Stockholm senast 2025-10-15. Södertörnskommunerna (Botkyrka, Haninge, Huddinge, Nykvarn, Nynäshamn, Salem, Södertälje och Tyresö) har formulerat ett gemensamt remissvar. Haninge kommuns yttrande kompletterar det gemensamma yttrandet från Södertörnskommunerna.

Förvaltningens synpunkter och förslag

Haninge är en tillväxtkommun som planerar för fler arbetsplatser och som vill fortsätta att ta ett stort ansvar för bostadsbyggandet i Stockholmsregionen. För att möjliggöra en fortsatt tillväxt i Haninge är det nödvändigt att regionplanens genomförande leder fram till investeringar som främjar kommunens tillväxtarbete.

Kommunstyrelseförvaltningen är positiv till att regionplanen framhäver de regionala stadskärnornas roll för Stockholmsregionens utveckling men anser att planen behöver tydliggöra behovet av nödvändiga investeringar. En fortsatt tillväxt i Haninge kräver riktade satsningar i den regionala stadskärnan och att Tvärförbindelse Södertörn genomförs. I övrigt ställer sig förvaltningen positiv till de förslag som återges i Södertörnskommunernas gemensamma yttrande, se Bilaga 1.

I Haninges nya översiktsplan, som är under framtagande, kommer ett utredningsområde mellan Handen, Jordbro och Albyberg att markeras i planens mark- och vattenanvändningskarta. Kommunens intentioner är att i kommande planering utreda om det är lämpligt med en bebyggelseutveckling i området. Av den anledningen önskar förvaltningen att regionen överväger en omprövning av hela det berörda områdets kategorisering i regionplanens plankarta. För information om utredningsområdets avgränsning, se bilaga 3, Synpunkter på regionplanens kartunderlag, punkt 2.1.

Den regionala utvecklingsplanen innehåller ett förslag om en utvecklad samverkan mellan regionen och länets kommuner. Förvaltningen ser positivt på en fortsatt samverkan med Region Stockholm vad gäller Haninges regionala stadskärna. I en kommande samverkansprocess är det nödvändigt att gränsdragningen mellan det regionala och kommunala ansvaret är tydligt och att fortsatt planeringsarbete utgår från den regionala stadskärnans unika förutsättningar. Förvaltningen vill även betona vikten av att RUFS 2060 fokuserar på regionala och mellankommunala frågor och inte skapar inlåsningseffekter eller begränsar det kommunala planmonopolet.

Ekonomiska konsekvenser

Förslag till beslut innebär inga ekonomiska konsekvenser.

Underlag för beslut

- Tjänsteskrivelse, Svar på remiss om granskning av förslag till ny regional utvecklingsplan för Stockholmsregionen
- Bilaga 1, Södertörns gemensamt yttrande RUFS granskning
- Bilaga 2, Regional utvecklingsplan för Stockholmsregionen – granskningshandling
- Bilaga 3, Synpunkter på regionplanens kartunderlag

Beslutet ska skickas till

Region Stockholm, för åtgärd

Stadsbyggnadsnämnden, för kännedom

Kristina Tidestav
Kommundirektör

Sara Bjurström
Avdelningsdirektör

Synpunkter på regionplanens kartunderlag

1. Område för transportintensiva verksamheter i plankartan

1.1 Jordbro

Den södra delen av Jordbro industriområde kategoriseras felaktigt som ”Strategiskt bebyggelseläge” i plankartan. Området bör kategoriseras som ”Område för transportintensiva verksamheter”, likt resterande delar av Jordbro industriområde.

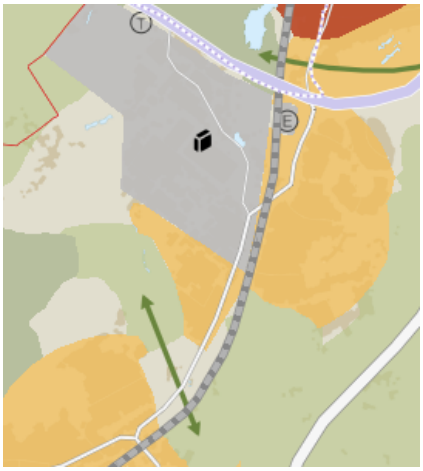

Bild 1: Jordbro industriområde i plankartan, där den södra delen felaktigt markeras som ”Strategiskt bebyggelseläge”

Den västra sidan av Jordbro industriområde är felaktigt avgränsat i plankartan, då den går för långt västerut mot kommungränsen. Trafikverket avser att bilda ett naturreservat i anslutning till Tvärförbindelse Södertörn i den norra delen av området. Vidare avser kommunen att i kommande planering utreda om en utökning av Jordbro industriområde är lämplig i ett område som inte markeras som ”Område för transportintensiva verksamheter” i plankartan. Kommunens planerade utredningsområde framgår i mark- och vattenanvändningskartan för den nya översiktsplanen, som för närvarande är under framtagande. I Bild 3 markeras utredningsområdet med svart diagonal skraffering –det föreslagna utredningsområdet och verksamhetsområdet i mörkgrå färg och kan förslagsvis utgöra den nya gränsen för ”Område för transportintensiva verksamheter”. Förvaltningen önskar att regionen ser över gränsdragningen av ”Område för transportintensiva verksamheter” utifrån denna information.

Bild 2: Jordbro industriområde i regionplanens karta, där industriområdet felaktigt har ritats ut hela vägen mot kommungränsen till Huddinge, vilket kolliderar med Trafikverkets planerade naturreservat som planerar att lokaliseras söder om Tvärförbindelse Södertörn

Bild 3: Mark- och vattenanvändningskarta i Haninges nya översiktsplan – väster om Jordbro industriområde. Utredningsområdet illustreras med en svart diagonal skraffering. Verksamhetsområde med mörkgrå färg.

1.2 Albyberg

Hela området bör kategoriseras som ”Område för transportintensiva verksamheter”, istället för att den sydligaste delen av området, som nu kategoriseras som ”Övriga bebyggelselägen”, exkluderas.

Bild 4: Albyberg företagspark, där den sydligaste delen av företagsparken felaktigt har exkluderats från "Område för transportintensiva verksamheter"

1.3 Handen

Området "Område för transportintensiva verksamheter", som ligger i den regionala stadskärnan för Handen, bör ersättas med kategorin "Regional stadskärna", likt det omgivande området. Förvaltningens bedömning är att redovisningen i kartan nedan är för detaljerad för en regionplanekarta.

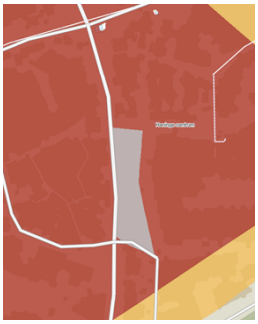

Bild 5: "Område för transportintensiva verksamheter" längs med väg 73 i den regionala stadskärnan

2. Grönstruktur i plankartan

2.1 Området mellan Handen, Jordbro och Albyberg

I Haninges nya översiktsplan, som nu tas fram, kommer ett utredningsområde mellan Handen, Jordbro och Albyberg att markeras i planens mark- och vattenanvändningskarta. Kommunens intentioner är att i kommande planering utreda om det är lämpligt med en bebyggelseutveckling i området. Av den anledningen önskar förvaltningen att regionen

överväger en omprövning av hela det berörda områdets kategorisering i regionplanens plankarta. Utredningsområdet markeras i Bild 7 nedan, med en svart diagonal skraffering.

Bild 6: Granskningshandling för RUFS 2060: Plankarta - området mellan Handen, Jordbro och Albyberg

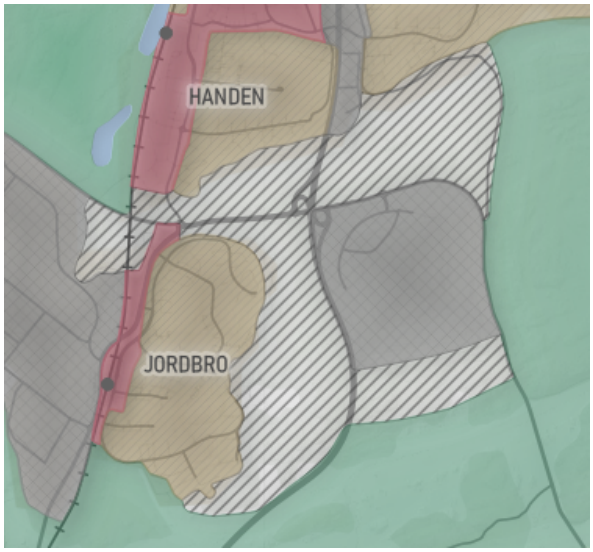

Bild 7: Mark- och vattenanvändningskarta i Haninges nya översiktsplan - området mellan Handen, Jordbro och Albyberg. Utredningsområdet illustreras med en svart diagonal skraffering

2.2: Pilar för att illustrera gröna samband

RUFS 2060 använder, i högre grad än tidigare regionplaner, pilar för att illustrera svaga gröna samband. För ökad synlighet av pilarna bör pilarna läggas överst i den digitala plankartans underlag, likt i den tryckta versionen av plankartan, samt illustreras med tjockare linjer på djupt inzoomade nivåer.

2.3: Svagt grönt samband mellan Tyresta och Lännaskogen

Förvaltningen önskar att regionen utreder möjligheten att tillföra ett ”Svagt grönt samband genom bebyggelse och/eller infrastruktur” i plankartan, för att illustrera den för grönstrukturen viktiga kopplingen mellan de gröna värdekärnorna i Tyresta och Lännaskogen – se bild 8.

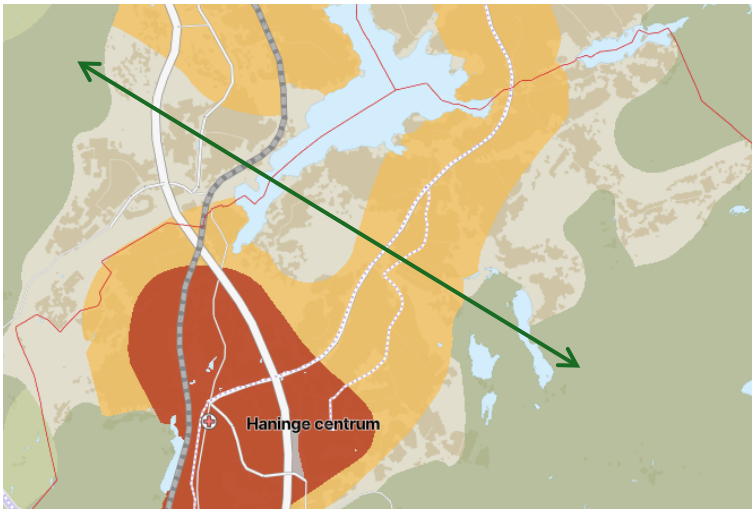

Bild 8: Förslag på hur ett Svagt grönt samband för bebyggelse och/eller infrastruktur kan läggas till i plankartan för att illustrera den viktiga kopplingen mellan de gröna värdekärnorna i Tyresta och Lännaskogen

3. Övriga synpunkter och inspel

- Vattenskyddsområden redovisas på ett otydligt sätt i plankartan. Redovisningen är inte heltäckande, och det framgår inte varför enbart några vattenskyddsområden visas. Haninges vattenskyddsområden är inte med i plankartan, men redovisas korrekt i kartbilagan med ”fördelning och skydd av vattenresurser i Stockholms län”.
- Det är otydligt vad som avses med pilarna för ”Landskapssamband” i kartunderlaget för Grön- och blåstruktur, vars pilar just nu är dominerande i kartan. I textdokumentet står det bara att en översiktlig analys av kustbandet och skärgårdsöarna har gjorts, vilket har resulterat i att ett landskapssamband genom mellanskärgården identifierats, samt att det finns ett utvecklingsbehov. Men det finns inga riktlinjer eller förhållningssätt för hur man ska jobba med eller utveckla sambandet. Det behöver adderas till textdokumentet.
- Linjerna som illustrerar ”Strandstråk” i kartunderlaget för grön- och blåstruktur är svåra att se.
- Se över de Natura 2000-områden som visas i kartunderlaget för grön- och blåstruktur. Exempelvis saknas Ytterängs Natura 2000-område på Muskö
- Norra Skogens naturreservat är gällande sedan 2024-09-17.
- För att underlätta orienteringen i den digitala plankartan så bör den befintliga bebyggelsestrukturen vara synlig genom samtliga kartskikt (se ”Regional

stadskärna” och ”Lokal stadskärna” där kartskikten saknar transparens) – se Bild 9.

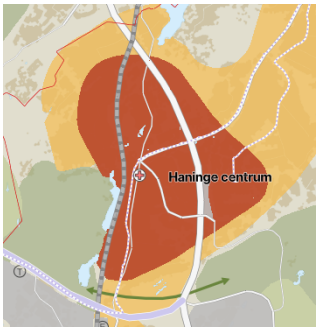

Bild 9: Exempel på hur befintlig bebyggelsestruktur inte är synlig genom vissa kartskikt, däribland "Regional stadskärna".

- Etiketten för ”Haninge centrum” bör flyttas något åt sydväst – se Bild 10.

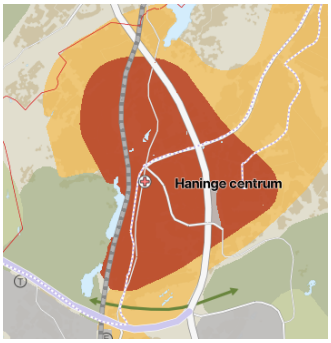

Bild 10: Etiketten för Haninge centrum bör flyttas något åt sydväst

- Järnvägsstationer syns inte i den digitala plankartan.
- I kartunderlaget saknas markeringar för Haninge kommuns vattenverk och reningsverk. Hur har urvalet av vilken teknisk infrastruktur som illustreras i kartunderlaget gjorts?
- I kartunderlaget ”Avfall och masshantering” markeras en deponianläggning i Jordbro – anläggningen är nedlagd.
- I den digitala plankartan hamnar E-symbolerna som avses illustrera Energianläggning för långt ned i kartskiktsordningen. Punktsymboler bör läggas

högst upp i kartskiktsordningen, likt etiketter i kartan – se bild 11.

Bild 11: Exempel på hur symboler hamnar för långt ned i kartskiktsordningen. Energianläggning i Jordbro.

- Kartskikt och bakgrundskarta laddar stundtals in långsamt vid snabb panorering och in- och utzoomning i kartan, och det tar ofta lång tid att tända upp informationsrutan vid klick på ett kartskiktsobjekt.
- Det bör vara möjligt att zooma in längre i den digitala plankartan än vad som är möjligt i granskningsversionen av den digitala plankartan. I samrådsversionen är det möjligt att zooma längre in i kartan.
- Det är svårt att utläsa information från de analoga kartorna i pdf-format, eftersom upplösningen på dem är för låg.

Avsändare
Södertörnskommunerna

Region Stockholm
Diarienummer RS 2025-0095
registrator.rlk@regionstockholm.se

Remissyttrande från Södertörns-kommunerna över ny regional utvecklingsplan för Region Stockholm

Bakgrund

Region Stockholm har remitterat granskningshandling av förslag till ny regional utvecklingsplan för Stockholmsregionen. Syftet med granskningen är att kvalitetssäkra planens innehåll. Granskningen har föregåtts av en samrådsprocess under 2024.

Ambitionen är att den nya regionala utvecklingsplanen ska antas i regionfullmäktige under våren 2026. Den antagna planen gäller sedan tills vidare men dess aktualitet kommer att prövas en gång per mandatperiod. Den regionala utvecklingsplanen är både en regional utvecklingsstrategi, RUS, i enlighet med lagen om regionalt utvecklingsansvar (SFS 2010:630) och en regionplan i enlighet med plan- och bygglagen (SFS 2010:900) och är upprättad med stöd i dessa lagar.

Södertörnskommunerna (Botkyrka, Haninge, Huddinge, Nykvarn, Nynäshamn, Salem, Södertälje och Tyresö) har utifrån ett mångårigt samarbete, Södertörns utvecklingsprogram och gemensamma ställningstagande i regionala utvecklingsfrågor tagit fram det här gemensamma remissvaret. Vid behov lämnar kommunerna även synpunkter i egna yttranden. Södertörnskommunernas synpunkter delges via detta dokument och via det digitala formulär som regionen tillhandahåller.

Remisstiden sträcker sig till den 15 oktober 2025. Södertörnskommunerna har fått förlängd svarstid till den 28 oktober 2025.

Södertörnskommunerna viktigaste synpunkter

Södertörnskommunerna vill framför allt lyfta fram följande synpunkter, vilka utvecklas i respektive kapitel.

- Södertörnskommunerna står bakom granskningshandlingens vision och de tre hållbarhetsperspektiven som konkretiserar visionen samt de långsiktiga målen som siktar mot år 2060.
- Södertörnskommunerna är positiva till en flerkärnig rumslig struktur där tillväxten i de regionala stadskärnorna får en central betydelse för regionens

utveckling. Södertörnskommunerna ser positivt på det arbete som påbörjats avseende att ta fram handlingsplaner för de regionala stadskärnorna, men önskar samtidigt förtydligande avseende processen och innehållet framåt.

- Södertörnskommunerna anser att frågor om regional balans behöver finnas med i målstrukturen och genomsyra planen i större utsträckning. Det är nödvändigt att planförslaget synliggör behovet av satsningar som stärker konkurrens- och attraktionskraften på Södertörn.
- Södertörnskommunerna anser att den regionala utvecklingsplanen behöver vara framtidsorienterad, komprimerad och nogsamt avgränsad till de regionala frågorna. Södertörnskommunerna anser att granskningshandlingen delvis brister gällande detta, särskilt avseende framtida utveckling av tekniska försörjningssystem och infrastruktur. Där visar planen ett nuläge snarare än en framtidsbild, och ger därmed inte tillräckligt stöd vare sig till den kommunala planeringen eller i dialog gentemot andra myndigheter.
- Södertörnskommunerna ser fram emot att utveckla formerna för genomförandet tillsammans med regionen och övriga aktörer i det regionala forum som beskrivs i granskningshandlingen.

Kapitel 1 Regional utveckling skapar vi tillsammans

Södertörnskommunerna står fast vid att den regionala utvecklingsplanen behöver vara kortfattad, genomförandeinriktad och ha fokus på de frågor som har regional betydelse för att ge vägledning och vara stöd i att fatta beslut som bidrar till en regional samordning, långsiktig hållbar utveckling och att Stockholmsregionen når dit vi önskar.

Södertörnskommunerna anser fortsatt att flera frågor i granskningshandlingen, som miljökvalitetsnormer och riksintressen, redan hanteras lokalt eller av statliga myndigheter. Vi ifrågasätter deras plats i den regionala planen och efterlyser i stället fokus på frågor med tydlig regional relevans som exempelvis gröna kilar och samband, storskaliga tekniska försörjningssystem och transportsystemet.

Kapitel 2 Stockholmsregionens förutsättningar

Stockholmsregionens styrkor

Södertörnskommunerna delar fortsatt regionens syn på de sju identifierade styrkorna som beskrivs i granskningshandlingen. Södertörnskommunerna instämmer i att utbildningsmöjligheter, forskning och innovationskraft är specifika styrkor för regionen men ser att tillgången till dessa styrkor ser olika ut i olika delar av regionen. Södertörnskommunerna stödjer en utveckling av Södertörns högskola och önskar att den tilldelas universitetsstatus. Det skulle kraftfullt stärka den samlade utbildningsmiljön i södra Stockholm samt bidra till utveckling av den regionala stadskärnan i Flemingsberg. Det skulle samtidigt gynna den regionala balansen och ytterligare stärka utbildning och forskning i Stockholmsregionen.

Södertörnskommunerna ser positivt på omformuleringen av styrkan ”närhet mellan land och stad” då den nu bättre tydliggör landsbygdernas aktiva del som en styrka för hela regionen.

Våra samhällsutmaningar

Södertörnskommunerna ser att vår tidigare synpunkt om att tydliggöra bostadsförsörjning som en utmaning har hanterats i granskningshandlingen. Södertörnskommunerna vidhåller dock att för att regionens kommuner ska klara bostadsförsörjningen kommer det inte enbart krävas insatser på kommunal nivå. Södertörnskommunerna önskar att regionens aktörer tillsammans ska ta ett ansvar för att lyfta frågan till nationell nivå och därigenom möjliggöra för ett ökat bostadsbyggande.

Södertörnskommunerna ser att utmaningen ”inomregionala skillnader och sociala utmaningar” har utvecklats sedan samrådet. Det är bra men avsnittet bör utvecklas genom att beskriva fysisk segregation som begrepp avseende skillnader mellan olika områden i tillgänglighet till arbete och högre utbildning och inte bara utifrån bostadsförsörjning. Utbildningsnivåer skiljer sig kraftigt mellan olika områden i regionen, med en betydligt lägre andel med eftergymnasiala studier i kommuner längst bort från den centrala regionkärnan.

Södertörnskommunerna anser att långa pendlingstider behöver synliggöras som en utmaning. Vid internationell jämförelse lyfts detta fram som en negativ aspekt för Stockholmsregionen, och pendlingstider har dessutom påverkan på flertalet av de andra utmaningar som nämns i granskningshandlingen.

Södertörnskommunerna anser också att regionen behöver tydliggöra hur utmaningarna omhändertas i målstrukturen och under avsnittet Stockholmsregionens rumsliga inriktning.

Kapitel 4 Mål för Stockholmsregionens utveckling

Södertörnskommunerna noterar att stora förändringar skett i målstrukturen sedan samrådsförslaget. Antalet mål har ökat från 10 till 12. Innehållsmässigt är de i stort lika samrådsförslaget, men har renodlats och perspektiven demokrati, rumslig struktur samt identitet och internationell tillgänglighet har adderats, vilket Södertörnskommunerna ser positivt på. Södertörnskommunerna är också positiva till förändringen att målen nu har ett 2060-perspektiv och beskriver vilken långsiktig effekt som ska uppnås samt att de är likartat formulerade.

Samrådsförslagets 29 prioriteringar har ersatts med 44 kortsiktiga mål med syftet att vara resultatinriktade och tydliggöra vad som ska uppnås till 2040. Södertörnskommunerna anser att dessa är ojämnt formulerade med olika detaljeringsgrad och ambitionsnivå. Vissa mål är formulerade som ett önskat läge, andra som indikatorer. De kortsiktiga målen ska enligt granskningsförslaget följas upp, det är dock otydligt om kompletterande indikatorer ska tillkomma. Då de

dessutom är väldigt många till antalet riskerar det att försvåra för regionens aktörer att enas kring prioriterade frågor i genomförandet.

Södertörnskommunerna anser vidare att granskningshandlingen behöver trycka mer på de inomregionala skillnader som lyfts fram som en stor utmaning för Stockholmsregionen.

Regional balans fanns tidigare med som en prioritering men har nu försvunnit ur målstrukturen. Södertörnskommunerna anser att detta är mycket olyckligt då den regionala obalansen är en av de största hållbarhetsutmaningarna på regional nivå och är en strukturell regional fråga som behöver behandlas i regionens utvecklingsplan.

Södertörnskommunerna vidhåller att regional balans på ett tydligt sätt knyter an till de utmaningar som beskrivs i granskningshandlingen. En ökad regional balans kan bidra till:

- Ökad tillgänglighet till arbetstillfällen och utbildning samt bättre matchning på arbetsmarknaden
- Minskad risk för utanförskap och en mer socialt sammanhållen region
- Ökad livskvalitet för regionens invånare genom att exempelvis mindre pendlingstid och ökad tillgänglighet till välfärdstjänster såsom sjukvård
- Minskade klimatutsläpp genom kortare resor samt mer jämnt nyttjande av väg- och kollektivtrafiksystem samt i förlängningen minskat behov av investeringar och lägre driftskostnader.

Södertörnskommunerna ser därför att regional balans behöver finnas med i målstruktur och rumsliga principer samt att definitionen av regional balans behöver förtydligas och synliggöras i förhållande till regionens geografi, förslagsvis genom kartbilder. Den regionala utvecklingsplanen behöver dessutom tydliggöra att samverkan för jämnt fördelade investeringar, företagsetableringar, arbetsplatser och utbildningsplatser i hela länet samt regional balans i transportsystemet och tekniska försörjningssystem är avgörande för en sammanhållen region. En eller flera indikatorer kopplat till regional balans bör ingå i uppföljningen för att följa utvecklingen över tid.

Kapitel 5 Stockholmsregionens rumsliga inriktning

Södertörnskommunerna anser att den utveckling som gjorts sedan samrådsversionen av samspelet och sambanden mellan strukturbilder och plankartan, har ökat tydligheten.

Södertörnskommunerna ställer sig bakom den storregionala strukturbilden för östra Mellansverige. Stockholmsregionens läge i Östersjön, med hamnarna i Nynäshamn och Södertälje kommuner, utgör ett viktigt och strategiskt nav, där saknar dock granskningshandlingen fortfarande en tydlighet för kopplingen till region Gotland och Östersjöområdet. Södertörnskommunerna vill också peka på behoven av att i

genomförandet våga prioritera inom de nu fem ambitiösa inriktningarna för den rumsliga utvecklingen.

Södertörnskommunerna ser positivt på att den regionala utvecklingsplanen utvecklats med avsnittet om fem rumsliga principer för Stockholmsregionens utveckling. Avsnittet beskriver på ett pedagogiskt sätt kopplingen mellan den rumsliga utvecklingen och regionens mål. För att ytterligare skapa tydlighet bör begreppen som används under avsnitt ”kopplingar regionala mål” användas även i avsnittet mål och resultatmål.

Södertörnskommunerna ställer sig bakom strukturbilden för Stockholmsregionens rumsliga utveckling, men vill peka på att den kan behöva kvalitetssäkras på några ställen för att stämma med plankartan. Dessutom är förhållandet mellan hur land- och vattenkopplingarna visualiseras obalanserat.

Plankarta och förhållningssätt

Södertörnskommunerna anser att plankartan bör visa på en framtidsbild för år 2060 för alla delar i kartan, men detta görs inte för exempelvis transportsystemet och den tekniska infrastrukturen och verksamhetsområden. Det innebär att alla behov inte synliggörs på ett likartat sätt, vissa delar redovisar ett nuläge och andra utvecklingen de närmaste 10–20 åren vilket gör att det blir olika målår som redovisas i kartan.

Flera nya tematiska kartor har tillkommit i granskningsförslaget, men dessa visar i stor utsträcknings nulägesbilder. Södertörnskommunerna ser behov av mer utvecklade underlag och tydligare ställningstaganden gällande framtida behov av funktioner kopplade till trafikinfrastruktur, gods- och logistikstruktur, verksamhetsområden, masshantering, kultur och idrottsanläggningar samt övrig teknisk infrastruktur för vatten- och energiförsörjning.

Gemensamt för funktionerna är att de ofta är utrymmeskrävande, kan vara störande och bör lokaliseras strategiskt samtidigt som de är avgörande för en funktionell region. Granskningshandlingen tydliggör behovet av att lämna utrymme för dessa funktioner, vilket i praktiken blir svårt för den enskilda kommunen när det långsiktiga regionala behovet inte är tydligt utpekat. Dessutom ska regionen förtätas inom befintlig bebyggelsestruktur, vilket riskerar att leda till målkonflikter eller att möjliga ytor byggs bort. Därför efterfrågar Södertörnskommunerna ytterligare analysunderlag kring dessa funktioner. Regionen bör bidra med att kvantifiera och visualisera behoven och peka ut strategiska lägen/zoner för var behov särskilt bör beaktas. Södertörnskommunerna ser även att regionen bör ta en aktiv roll i att säkra dessa funktioner under genomförandefasen.

Det är positivt att beredskapsperspektivet stärkts i granskningshandlingen, men beredskapsfrågor med hänsyn till förändrat klimat och omvärldshändelser, skulle även kunna visualiseras på karta, exempelvis genom att peka ut betydelsefull jordbruksmark för livsmedelsförsörjning för ett regionalt behov för att säkerställa markanvändningen långsiktigt.

Regional bebyggelsestruktur

Kapitlet har utvecklats och förbättrats och fått en ökad grad av tydlighet i jämförelse med samrådsversionen. Det gäller både struktur, text och illustrationer. Detta är positivt, samtidigt är förhållningssätten för respektive bebyggelsekategori mycket allmänt hållna, och behöver vara det eftersom de lokala förutsättningarna ser olika ut i olika delar av regionen. Det reser dock frågan om mervärdet av detta sidmässigt ganska omfattande kapitel. Södertörnskommunerna vill peka på behovet av att ytterligare att komprimera kapitlet, exempelvis genom att bara lista förhållningssätt av betydelse för de regionala frågorna.

Södertörnskommunerna önskar också förtydligande av hur beslutade strategier och handlingsplaner förhåller sig till utvecklingsplanen. Det gäller exempelvis den regionala landsbygds-och skärgårdsstrategin och kulturstrategin.

I ett historiskt perspektiv har den regionala utvecklingsplanen byggt på en rumslig struktur som innebär att tillväxten inte enbart ska ske i de centrala delarna av regionen. Södertörnskommunerna står fortfarande starkt bakom detta och har fyra regionala stadskärnor, vilka är viktiga för sitt omland och vice versa. Det är viktigt att ”hålla i och hålla ut” i denna fysiska struktur för Stockholmsregionen och fortsätta understödja den från lokalt, regionalt och statligt håll. Södertörnskommunerna stödjer därför det pågående arbetet med att gemensamt ta fram handlingsplaner för alla regionala stadskärnor, men ser behov av ett ännu tydligare och gemensamt grepp kring hur detta arbete ska slutföra.

Det regionala transportsystemet

Transportinfrastrukturen utgör en av de viktigaste mellankommunala frågorna inom regionen. Den regionala utvecklingsplanen bör peka ut strategiska ställningstaganden och långsiktiga behov för att utgöra ett planeringsunderlag för både den kommunala och statliga nivån.

Södertörnskommunerna är positiva till att de långsiktiga utvecklingsbehoven för transportsystemet utvecklats i en bilaga till planen samt att flera av de behov som lyfts i kommunernas gemensamma samrådsyttrande finns med, exempelvis kopplingar mellan de regionala stadskärnorna, kapacitetsstark kollektivtrafik mot Tyresö, utveckling av bytespunkter samt elektrifiering av transportsystemet. Södertörnskommunerna önskar dock en ökad tydlighet gällande ansvar i genomförandet av bytespunkter, då dessa i många fall har kapacitetsproblem redan idag. Södertörnskommunerna anser även att de framtida behoven behöver beskrivas på en ännu tydligare och mindre generell nivå samt pekas ut i plankartan, exempelvis som generella kopplingspilar som visar på behov för olika trafikslag. Detta skulle stärka utvecklingsplanen som regionsamlande underlag i dialog med staten kring den nationella transportinfrastrukturplaneringen.

Södertörnskommunerna har tillsammans gjort en kraftfull prioritering kring vilka åtgärder som bör prioriteras för att regionen ska fortsätta utvecklas:

Tvärförbindelse Södertörn möjliggör omställningen av godstransporter till sjöfart via Stockholm Norviks hamn samt är den sista länken i en långsiktig trafikstrategi för

huvudstadsregionen. Tvärförbindelse Södertörn, byggd enligt antagen vägplan, behöver byggstartsbeslut från regeringen nu.

Spårväg Syd är en förutsättning för genomförandet av en flerkärnig region med kapacitetsstark och attraktiv kollektivtrafik. Södertörnskommunerna förväntar sig att Regionen tar ansvar för att Spårväg syd genomförs planenligt samt att staten fullföljer de framförhandlade avtalen för genomförandet.

Ny passage under Södertälje kanal är en förutsättning för näringslivets fortsatta tillväxt och kompetensförsörjning i Stockholm-Mälarregionen. Motorvägsbron E4/E20 över Södertälje kanal är en av landets mest sårbara vägsträckor och dagens situation med endast en passage medför att viktiga samhällsfunktioner riskerar att slås ut. En ny passage skapar redundans för regional och nationell trafik.

Ny bytespunkt i Flemingsberg inklusive planskildhet väg 226 krävs för att förbättra den storregionala tillgängligheten och skapa goda förutsättningar för ett framtida ökat kollektivtrafikresande i och till den regionala stadskärnan. Planskildhet behövs för att Spårväg syd ska kunna ta sig över väg 226 planskilt och därmed uppnå sin fulla potential. För att hantera det ökade resande som den kraftfulla stadsutvecklingen ger krävs en väl utbyggd kollektivtrafik och en effektiv och attraktiv bytespunkt.

Ny regional järnväg Järna – Flemingsberg via Södertälje syd behövs för att säkra kapaciteten i Ostlänkens förlängning. För näringslivets konkurrenskraft är det avgörande med en god kompetensförsörjning och en väl fungerande arbetspendling.

Spår till Tyresö behöver utredas för att långsiktigt framtidssäkra kollektivtrafikkapaciteten på östra Södertörn. Efterfrågan på kollektivtrafikresor kommer att öka och en utbyggd **bytespunkt Gullmarsplan** behöver säkerställas i nästa länsplan.

Dubbelspår på Nynäsbanan är en långsiktig förutsättning för att få full effekt i hela pendeltågssystemet med god redundans. Ett sammanhängande och kapacitetsstarkt järnvägsnät utan flaskhalsar är avgörande för hela regionens utveckling.

Regional grön- och blåstruktur

Den regionala grön- och blåstrukturen är en mycket viktig regional fråga, och har varit detta under lång tid i det regionala utvecklingsarbetet. Kapitlet har utvecklats och fått en ökad grad av tydlighet i jämförelse med samrådsversionen. Det är positivt att samtliga gröna kilar i regionen nu fått en tydligare rumslig avgränsning samt att landskapssambanden genom mellanskärgården tydliggjorts, dock saknas några samband till och från kärnöar. Sammantaget innebär gjorda kompletteringar att ytorna för den regionala grön- och blåstrukturen ökat väsentligt i omfattning jämfört med RUFS2050, vilket innebär fler intressekonflikter i markanvändningen som kommer behöva hanteras i planeringen av annan viktig lokal/regional verksamhet.

Regionala tekniska försörjningssystem

Södertörnskommunerna anser att framtida regionala behov av ytkrävande tekniska försörjningssystem är en viktig samverkansfråga för regionens kommuner då risken annars är att ytor för dessa funktioner byggs bort. Regionen bör ta en ledande roll i att analysera vilka framtida behov Stockholmsregionen står inför samt i samverkan med kommunerna peka ut ungefärliga lägen för var de bör tillkomma. Detta skulle utgöra ett viktigt stöd i den fortsatta kommunala planeringen.

Kapitel 6 Så går vi från ord till handling

Södertörnskommunerna är positiva till att detta kapitel utvecklats sedan samrådsversionen. Vi vill dock ytterligare understryka vikten av att det i genomförandet av planen behöver göras tydliga prioriteringar. Södertörnskommunerna anser att genomförandet bör leda till riktade investeringar som förbättrar livsvillkoren för de som bor och verkar i vår del av regionen.

Region Stockholm lanserar i granskningsversionen samverkanstrappan, vilket Södertörnskommunerna ställer sig bakom. Södertörnskommunerna vill peka på vikten av att takten att gå upp i den trappan behöver vara hög – särskilt i inledningen av respektive mandatperiod.

Region Stockholm föreslår ett nytt regionalt forum som ska hantera frågor om gemensamt genomförande av utvecklingsplanen. Södertörnskommunerna är positiva till ett sådant forum, men anser att beskrivningen av regionens roll i att facilitera samverkan behöver kompletteras med regionen som en aktiv part i genomförandet av den regionala utvecklingsplanen kopplat till de regionala ansvarsområdena kollektivtrafik, hälsa/sjukvård och kultur.

Södertörnskommunerna ser fram emot att tillsammans med regionens aktörer fortsatt diskutera formerna för ett gemensamt genomförande av utvecklingsplanen. Södertörnskommunerna vill redan nu peka på de två områden – Regionala stadskärnor och Ökad regional balans - som vi ser som mest prioriterade.

Södertörnskommunerna saknar en tydlighet kring vilka frågor som hanteras i vilka forum och vilken myndighet som har ansvar för vilken fråga. Det är särskilt viktigt att förtydliga gränsdragningen mellan Region Stockholm och Länsstyrelsen. Kommunerna har svårt att navigera inom olika typer av samverkansforum och ser en risk för dubbelarbete och/eller att vissa frågor hamnar mellan stolarna då ansvarsfördelningen är otydlig. Detta gäller särskilt områden som fått ökad fokus de senaste åren såsom elektrifiering, elförsörjning, och beredskap. Inom flera områden finns redan upparbetade forum som bör användas i första hand.

Avslutningsord

Södertörnskommunerna uppskattar att processen med framtagandet av en ny utvecklingsplan, som pågått sedan år 2023, har varit strukturerad och att regionen varit lyhörd för kommunernas önskemål och idéer under processens gång. De

separata möten med Södertörnskommunerna som regionen deltagit på och möten med enskilda kommuner som önskat detta har också varit uppskattade.

För Södertörnskommunerna:

Stina Lundgren
Ordförande i kommunstyrelsen i Botkyrka

Sven Gustafsson
Ordförande i kommunstyrelsen i Haninge

Sara Heelge Vikmång
Ordförande i kommunstyrelsen i Huddinge

Märtha Dahlberg
Ordförande i kommunstyrelsen i Nykvarn

Marcus Svinhufvud
Ordförande i kommunstyrelsen i Nynäshamn

Arne Närström
Ordförande i kommunstyrelsen i Salem

Boel Godner
Ordförande i kommunstyrelsen i Södertälje

Anita Mattsson
Ordförande i kommunstyrelsen i Tyresö